

УДК 336.71

Пономарьова Оксана Борисівна

старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Університет митної справи та фінансів

Алексєєнко Дар'я Ярославівна

студентка фінансового факультету

Університету митної справи та фінансів

РОЗВИТОК ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГУ В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ, ФАКТОРИ ВПЛИВУ

***Анотація.** Інтернет-банкінг став важливою складовою банківської системи України і здатен впливати на зміни в способі, яким клієнти взаємодіють з фінансовими установами. Запуск інтернет-банкінгу в Україні відобразив глибокі зміни відносно до технологій та способів надання банківських послуг. Інтернет-послуги у банках України залишаються актуальними і сприяють поліпшенню доступності фінансових послуг для населення та підприємств. Банки продовжують інвестувати в технології та розвивати інтернет-банкінг для задоволення ростучих потреб клієнтів. Ця стаття присвячена аналізу розвитку інтернет-банкінгу в Україні та його впливу на банківську систему та споживачів фінансових послуг. Представлено аналіз розвитку інтернет-банкінгу в Україні, що відображає шлях, який цей сектор пройшов від початкового запуску на початку 1990-х р. до сучасного стану 2020-х р. У статті розглядаються основні тенденції в еволюції інтернет-банкінгу в Україні та фактори впливу на її розвиток. Проаналізовано діяльність найпопулярніших банків України які надають інтернет-послуги своїм користувачам. Розглянуто ключові фактори, які*

вплинули на розвиток або сприяли гальмуванню процесу інтеграції та впровадження інтернет послуг у банківській сфері України.

***Ключові слова:** інтернет-банкінг, банківські послуги, e-banking, мобільний банкінг, банк.*

Постанова проблеми. Загалом, розвиток інтернет-банкінгу в Україні є важливим фактором для покращення доступу до фінансових послуг та підвищення рівня фінансової грамотності населення. Інтернет-банкінг надає клієнтам зручний спосіб керувати своїми фінансами. Це допомагає клієнтам банку перевіряти баланси, здійснювати платежі, перекази та інші операції з будь-якого місця та у зручний для них час. Водночас розвиток інтернет-банкінгу збільшує конкуренцію серед банків та надає клієнтам більше вибору в плані фінансових послуг. Отже для підтримки інновацій у фінансовому секторі та економічного зростання в Україні є необхідним впровадження інтернет-банкінгу як одного з методів оптимізації операційних витрат банків, спонукання банків і фінансових інституцій до вдосконалення кібербезпеки і захисту даних клієнтів та підтримки спроможності банків та фінансових установ відповідати потребам клієнтів та дозволяє банкам покращити доступність та якість своїх послуг.

Мета статті полягає у дослідженні розвитку впровадження системи інтернет-банкінгу в Україні та фактори які сприяли цьому.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтернет-банкінг є однією з найсуттєвіших трансформацій в банківській галузі, яка має великий вплив на спосіб, яким люди управляють своїми фінансами та взаємодіють з банками. Україна не є винятком у цьому контексті. Поява інтернет-банкінгу в Україні відображає важливий крок у розвитку банківської системи та фінансових послуг в країні.

Початок інтернет-банкінгу в Україні був важливим етапом в історії еволюції та прогресу у державному банкінгу та фінансах. Цей перехід до

цифрової форми надання банківських послуг дозволив українським громадянам та підприємствам отримати доступ до більш широкого спектру банківських послуг і зручний спосіб управляти своїми фінансами, зменшуючи залежність від традиційних фізичних відділень банків. Для кращого розуміння того, як інтернет-банкінг з'явився в Україні та як він розвивався протягом часу, варто розглянути різні етапи та ключові події, пов'язані з цією темою. На цьому шляху важливо врахувати технологічні виклики, роль регулювання та попит споживачів, які впливали на розвиток інтернет-банкінгу в Україні.

У 1990-х роках Інтернет почав активно розвиватися у всьому світі й в Україні. Зростання доступності Інтернету було ключовим фактором для виникнення інтернет-банкінгу, оскільки це надало можливість банкам з'єднуватися зі своїми клієнтами через мережу [1].

Початок 2000-х років. На початку 2000-х багато банків в Україні почали впроваджувати перші онлайн-банкінгові системи. На цьому етапі доступність інтернету була обмеженою, а технології не дозволяли реалізувати багато функцій, але це був важливий крок у вдосконаленні фінансових послуг. Перший український банк, який залучив інтернет-послуги та започаткував інтернет-банкінг, був ПриватБанк. ПриватБанк активно розвивав свій інтернет-банкінг у 2000-х роках та став одним з піонерів цієї сфери в Україні. Банк надавав клієнтам можливість отримувати доступ до своїх рахунків та виконувати різні банківські операції через Інтернет, зокрема переводи, платежі, перевірку стану рахунку і багато інших. ПриватБанк здобув популярність завдяки інноваційним рішенням та широкому спектру послуг, які він надавав через своє інтернет-банкінгове рішення. Цей банк став лідером у впровадженні нових технологій та покращень в банківській сфері України [2].

Протягом середини 2000-х багато банків в Україні активно розширювали функціональні можливості своїх інтернет-платформ. Клієнти

мали можливість перевіряти баланси, переказувати кошти, оплачувати рахунки та керувати своїми депозитами онлайн. Зростання кількості користувачів сприяло вдосконаленню технологій та забезпечило більший обсяг операцій через інтернет [3].

2010-2023 - Зростання популярності та інновації. Протягом цього десятиліття інтернет-банкінг став все більш популярним серед клієнтів. Банки в Україні почали активно інвестувати в розробку мобільних додатків для смартфонів, що розширило доступність фінансових послуг. Крім того, вводилися нові функції, такі як інтернет-торгівля та інвестиційні послуги. Зростання кількості онлайн-користувачів вимагало посилення кібербезпеки та захисту даних. На сьогоднішній день інтернет-банкінг в Україні досяг високого рівня розвитку. Банки активно впроваджують інноваційні технології, такі як розпізнавання обличчя та відбитки пальців для аутентифікації користувачів, проведення платежів за допомогою QR-коду тощо. Також розвивається використання штучного інтелекту та аналітики для покращення послуг та підтримки прийняття рішень [4].

У таблиці 1 наведені приклади п'яти найпопулярніших банків України на сьогодні, які пропонують своїм клієнтам послуги інтернет-банкінгу та перелічена можливість надання зазначеного спектру послуг.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика послуг Інтернет-банкінгу

№ в рейтингу	Назва банку	Створення віртуальних карток	Оформлення кредитної картки онлайн на сайті	Функція самостійного встановлення ліміту за картою	Проведення SWIFT платежів	Обмін валюти онлайн
1	Приват Банк	+	+	+	+	+
2	Монобанк	+	+	+	+	+
3	УкрСиббанк	-	+	+	-	+
4	Райффайзен Банк Аваль	-	+	+	-	+
5	Ощадбанк	-	-	+	-	+

Джерело: [6]

Майбутнє - Розширення меж та криптовалюта. У майбутньому інтернет-банкінг в Україні може продовжувати розвиватися через впровадження нових технологій, таких як блокчейн та криптовалюта. Зростає інтерес до цифрових фінансових активів, і банки можуть розглядати можливості для надання послуг у цій області. Але варто зазначити, що Україна має досить нестабільну ситуацію з правовим регулюванням криптовалют. Наразі існують певні законопроекти та ініціативи для врегулювання цього сектору, але жоден з них ще не набув законності. Ця несхваленість створює невизначеність та ризики для бізнесу в галузі криптовалют. Національні блокчейн- та криптовалютні проекти України поки що не досягли великих успіхів у світовому масштабі, що може вплинути на інвестиційний інтерес в цей сектор. Проте ці чинники не означають, що Україна повністю не приваблива для криптовалют або блокчейн-проектів. Проте вони створюють певні виклики та обмеження, які потрібно враховувати при розвитку цього сектору в країні. З часом, залежно від розвитку регуляції та бізнес-екосистеми, ситуація може змінитися, і Україна може стати більш привабливою для криптовалютних та блокчейн-проектів [5].

Важливо зазначити, що станом на вересень 2022 року Україна зайняла 3 місце у глобальному рейтинговому списку аналітичної блокчейн-компанії за обігом криптовалюти. Спираючись на дані аналітики на сьогодні понад 6,5 мільйонів українців володіють криптовалютою. Аналітики цього ж ресурсу вказували, що у березні 2022 року обсяг торгівлі в українській гривні на платформах Binance та LocalBitcoins зріс на 121% [7].

Висновки. Розвиток інтернет-банкінгу в Україні вже сьогодні є активним та обіцяючим напрямком фінансової сфери. Завдяки постійному зростанню доступу до Інтернету та високій технологічній готовності банків, інтернет-банкінг набуває все більшої популярності серед клієнтів. Перспективи його подальшого розвитку включають в себе поширення нових

функціональних можливостей, збільшення безпеки операцій та підвищення зручності користування. Інтернет-банкінг в Україні має потенціал стати важливим інструментом для управління фінансами та забезпечення фінансової стабільності для широкого кола користувачів.

Література

1. Єгоричева С.Б. Банківські інновації: навч. посібник. К. : Центр учбової літератури. 2010. 206 с.
2. Бурда В. Технологічна експансія. Як інтернет, мобільний зв'язок та онлайн-банкінг підкорили українців. *Наш Київ: вебсайт*. URL: <https://nashkiev.ua/technology/tehnologichna-ekspansiya-yak-internet-mobilnii-zvyazok-ta-onlain-banking-pidkorili-ukraintsiv>
3. Огієнко В.І., Луняков О. В., Лісняк О. Ю. Інтернет-банкінг як перспективний напрям розвитку ринку фінансових послуг. *Ефективна економіка*. 2012. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_6_35
4. Особливості банківського обслуговування на основі Internet-технологій. *Forinsurer: вебсайт*. URL: <https://forinsurer.com/public/03/10/16/774>
5. Тронь С. Легалізація криптовалюти: як Україні не прогавити свій шанс. *Економічна правда: вебсайт*. 2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/09/23/678113/>
6. Каталог кращих інтернет-банкінгів України. *Мінфін: вебсайт*. URL: <https://sp.minfin.com.ua/banks-online>
7. The 2022 Global Crypto Adoption Index Top 20. URL: <https://www.chainalysis.com/blog/2022-global-crypto-adoption-index/>